Novosti, 5.6.2015, str. 26, A3

Evidencijski broj / Article ID: 15756430
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Predstave *Daleka zemlja* i *Elza hoda kroz zidove* u Zagrebu

Urša Raukar i Radoslava Mrkšić u ZKM-ovoj predstavi 'Elza hoda kroz zidove'

PIŠE Bojan Munjin

Liker, cigare i patnja

Glamurozne zamisli često proizvode slabašne rezultate, a skromna produkcija uzbudljive kazališne događaje

PREDSTAVE 'Daleka zemlja' i 'Elza hoda kroz zidove' po svemu su potpuno različite osim po činjenici da prošlost u svakoj od njih na svoj način igra prilično značajnu ulogu. Salonski komad 'Daleka zemlja' bečkog dramskog pisca ARTHURA SCHNITZLERA s početka 20. stoljeća iz perspektive današnjeg vremena djeluje kao svojevrsni zaboravljeni muzej na kotačima, dok je komorna drama 'Elza hoda kroz zidove' suvremene dramatičarke IVANE ŠOJAT KUČI traumatsko kopanje po prošlosti jedne uništene obitelji. 'Dalekoj zemlji' u zagrebačkom HNK-u ta povijest zapravo dosta šteti, jer osim salonskog koketiranja, lažnog nakita i večernjih toaleta u njoj nismo vidjeli puno, dok je u ZKM-ovoj predstavi 'Elza hoda kroz zidove' povijest pogonsko gorivo čitave drame.

Ono što čudi jest da se redateljica 'Daleke zemlje' ANICA TOMIĆ, zajedno s dramaturginjom JELENOM KOVAČIĆ, dala namamiti na tanak led te historicističke sentimentalnosti kojom dominiraju 'liker i cigare', a ne oštre suvremene teme, što su ih ove autorice do sada redovito ispaljivale s pozornice. Osim toga, novija repertoarna orijentacija HNK-a postale su seksualne neuroze i emotivni košmari, pa je tako nakon 'Nore', 'Razbojnika', 'Vučjaka' i 'Lulu' na red došla i 'Daleka zemlja', u kojoj se razmazuju pitanja od erotskih žudnji do napuklih brakova a da pritom nije jasno – u pejzažu bečke secesije – što bi nas se sva ta nakinđurena menažerija danas ticala.

S druge strane, nimalo raskošna i scenski oskudna predstava 'Elza hoda kroz zidove' mladog redatelja IVANA PLANINIĆA kroz govor samo dva lika uspijeva skupiti u trpku gorčinu čitavo tegobno stoljeće iza nas. Obitelj njemačke manjine iz Osijeka koja je, poput drugih svojih sunarodnjaka, teško stradala za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata, ilustracija je tragedije milijuna koji su tumarali Evropom i bezimeno umirali u sudaru svjetova i ideologija u tom 'kratkom stoljeću' nasilja i smrti. Ironično – da se vratimo prvoj predstavi – čitava tragična epopeja 20. stoljeća počinje u vrijeme tih uglađenih kružoka koje opisuje 'Daleka zemlja', ali Anica Tomić i Jelena Kovačić nisu uspjele iz tog nobl salona izvući ključni znak defekta, kasnije i propasti cijele jedne civilizacije. U predstavi 'Elza hoda kroz zidove' samo dvije glumice, URŠA RAUKAR i RADOSLAVA MRKŠIĆ, uspijevaju razlomljenim dijalozima i odsutnim glasovima predstaviti tragediju majke koja gubi čitavu porodicu i vlastitu djecu u zbjegovima i logorima Drugog svjetskog rata i nakon njega, i koja o svemu tome šuti praktički do časa svoje smrti. Ta žena i njezina 'njemačka' obitelj, u kojoj su jedni otišli na poraženu a drugi na pobjedničku stranu, ilustracija su tragične dimenzije života samog, u kojem su obraz uz obraz priljubljeni ideali i mržnja, ljubav i izdaja, radost i patnja. Na praznoj pozornici dvije se žene sjećaju svega toga kao da otkidaju list po list nekih davnih memorabilija, pateći u tom sjećanju, ali i afirmirajući vrijednost jednog mučnog života o kojem se godinama nije govorilo.

Predstave o kojima je riječ razlikuju se i po sveukupnim resursima i organizacijskom pogonu: 'Daleka zemlja' igra se na velikoj sceni HNK-a uz prvu postavu matičnog ansambla, u kojem dominiraju NINA VIOLIĆ, MILAN PLEŠTINA, ALMA PRICA, OLGA PAKALOVIĆ, NIKŠA KUŠELJ i drugi, dok 'Elza hoda kroz zidove' formalno predstavlja ispit na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu, sa suradnicima koji su većinom vrlo mladi ljudi koji tek stupaju pod svjetla reflektora. Ove dvije predstave pokazuju da je kazalište čudo i po tome što u njemu nema ulaznica koje garantiraju uspjeh: glamurozne zamisli često proizvode slabašne rezultate, a naizgled skromna produkcija rađa uzbudljive kazališne događaje. ■

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr